Talousvaliokunta

Keskiviikko 8.2.2023 klo 11.00—13.00

Läsnä
puheenjohtaja Sanni Grahn-Laasonen kok
varapuheenjohtaja Katri Kulmuni kesk
jäsen Atte Harjanne vihr (1, 2, 3, 4) (5 osittain)
jäsen Mari Holopainen vihr (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8)
jäsen Hannu Hoskonen kesk (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8)
jäsen Eeva Kalli kesk (1, 2, 3, 4) (5 osittain)
jäsen Raimo Piirainen sd (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8) (9 osittain)
jäsen Sakari Puisto ps (9 osittain)
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Janne Sankelo kok (1, 2, 3, 4) (5 osittain)
jäsen Hussein al-Taee sd (6, 7, 8) (5, 9 osittain)
jäsen Veikko Vallin ps
jäsen Tuula Väätäinen sd (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8) (9 osittain)
jäsen Johannes Yrttiaho vas (5, 6, 7, 8) (4, 9 osittain)
varajäsen Hanna Holopainen vihr (6, 7, 8, 9, 10, 11) (5 osittain)
varajäsen Hilkka Kemppi kesk (4, 5 osittain)
varajäsen Kai Mykkänen kok (4, 5 osittain)
varajäsen Juha Mäenpää ps (1, 2, 3, 4) (5 osittain)
varajäsen Riitta Mäkinen sd (1, 2, 3, 4) (5 osittain)

Sihteerit
valiokuntaneuvos Johanna Rihto-Kekkonen
valiokuntaneuvos Lauri Tenhunen

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 13 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle takautuvasti maksettavaa sähköhyvitystä sekä sähköenergialaskujen maksuaikojen pidennystä koskevaksi väliaikaiseksi lainsäädännöksi
Hallituksen esitys HE 324/2022 vp

Valmis
5.3

Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Valiokunta hyväksyi ennakkokäsittelyssä suoritetut toimenpiteet.

4. Turve on luokiteltava uusiutuvaksi luonnonvaraksi

Kansalaisaloite KAA 7/2021 vp

Valiokunnan mietintöluonnos Turve on luokiteltava uusiutuvaksi luonnonvaraksi

Edustaja Raimo Piirainen ehdotti edustaja Atte Harjanteen kannattamana, että asia pannaan pöydälle 23.2.2023 pidettävään kokoukseen.

Edustaja Janne Sankelo ehdotti edustaja Juha Mäenpään kannattamana, että asian käsittelyä jatketaan.

Äänestyksessä edustaja Piiraisen ehdotuksesta edustaja Sankelon ehdotusta vastaan edustaja Piiraisen ehdotus asian pöydällepanosta voitti äänin 9–7.

Valiokunta pani asian pöydälle.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaivoslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 126/2022 vp

Valiokunnan lausunto YmVL 42/2022 vp
Valiokunnan lausunto PeVL 61/2022 vp
Valiokunnan mietintöluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaivoslain muuttamisesta liite A 5

Sihteeri esitteli mietintöluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun loppuun.

Valiokunta aloitti asian yksityiskohtaisen käsittelyn.

Valiokunta päätti mietinnön perustelujen sisällöstä lukuun ottamatta perustelujen kappaleita 15, 17, 25, 30, 40, 61 ja 84.

Perustelujen 4. kappaleen viimeisen virkkeen loppuun lisättiin sanat ”sekä huomioiden ympäristöllinen kestävyys ja luonnon monimuotoisuus”.

Perustelujen 5. kappaleen ensimmäisestä virkkeestä poistettiin sana ”merkittävänä”.

Perustelujen 11. kappaleen loppuun lisättiin virke: ”Kaivoslaki sisältää kuitenkin jo nykyisin ympäristönsuojelun ja ympäristöhaittojen torjumista koskevia säännöksiä. Esityksessä ehdotetaan ympäristönsuojelun tason parantamiseksi muutoksia.”

Perustelujen 21. kappaleeseen lisättiin sanat ”talousvaliokunta toteaa, että”.

Perustelujen 26. kappaleen ensimmäiseen virkkeeseen lisättiin sana ”pykälätasolla”.

Perustelujen 36. kappaleen kolmannesta virkkeestä poistettiin sana ”kuitenkin”.

Perustelujen 36. kappaleen 3. virkkeen jälkeen lisättiin virkkeet: ”Talousvaliokunta korostaa, että kunnalla on oltava tosiasialliset mahdollisuudet vaikuttaa elinkeinostrategiaansa. Hallituksen esityksen mukaan malminetsintälupaa ei saa myöntää alueelle, jonka osalta kunta vastustaa luvan myöntämistä kaavoituksesta johtuvasta tai muusta alueiden käyttöön liittyvästä painavasta syystä, jollei tärkeä yleinen etu edellytä luvan myöntämistä tai alueelle, jossa luvan mukainen toiminta aiheuttaa olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle. On huomioitava, että malminetsintäluvat voivat heikentää esimerkiksi kunnan alueen matkailuinvestointeja epävarmuutta luomalla. Malminetsintälupahakemusten määrä on kasvanut. Talousvaliokunta on edellyttänyt, että laadukkaan lupavalmistelun takaamiseksi kaivosten luvitusta käsittelevät viranomaiset on resurssoitava riittävästi ja huolehdittava valmisteluun liittyvän tiedon avoimuudesta.”

Perustelujen 36. kappaleen viimeisestä virkkeestä poistettiin sanat ”tältä kannalta”.

Perustelujen 41. kappaleen toiseksi viimeisen virkkeen sana ”paranevan” korvattiin sanalla ”lisääntyvän”.

Perustelujen 41. kappaleen toiseksi viimeisestä virkkeestä poistettiin sanat ”millä on suotuisia vaikutuksia kansalaisten osallistumismahdollisuuksiin”.

Perustelujen 41. kappaleen viimeiseen virkkeeseen lisättiin sanat ”niin ikään”.

Perustelujen 41. kappaleen jälkeen lisättiin uusi kappale: ”Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että tiedottamisen lisäksi ihmisten vaikuttamismahdollisuuksia parannetaan lain tavoitteiden saavuttamiseksi. Talousvaliokunta pitää tarpeellisena, että riippumattoman tiedon osuutta lisätään ja tukea ja vuorovaikutusta lisätään myös viranomaisten ja kansalaisten välillä. Yksi keino tähän on kaivosviranomaisen, ympäristöviranomaisten tai muiden lupaviranomaisten läsnäolo avoimissa yleisötilaisuuksissa. Talousvaliokunnan saaman selvityksen mukaan työ- ja elinkeinoministeriö aikoo asetuksella laajentaa kutsuttavien joukkoa. Talousvaliokunta pitää tarpeellisena edelleen parantaa kansalaisten tosiallisia vaikutusmahdollisuuksia.”

Perustelujen 44. kappaleen ensimmäisen virkkeen sana ”välttämättöminä” korvattiin sanalla ”tarpeellisina”.

Perustelujen 44. kappaleen 3. virkkeen jälkeen lisättiin virkkeet: ”Talousvaliokunta korostaa, että varausmaksun tason riittävyyttä ja sen tosiasiallista ohjausvaikutusta on tarkasti seurattava ja tarvittaessa korjattava. Talousvaliokunta on jo aiemmassa mietinnössään (TaVM 7/2020 vp — KAA 7/2019 vp) korostanut, että ainutkertaisista mineraaleista on saatava yhteiskunnalle riittävä korvaus, mikä on huomioitava niin alueiden käyttöä koskevien varausmaksujen kuin kaivosverotuksen kautta.”

Perustelujen 59. kappaleen loppuun lisättiin virke: ”CETA-sopimus tulee voimaan vasta, kun kaikki EU:n jäsenvaltiot ovat ratifioineet sen.”

Perustelujen 64. kappaleen ensimmäisestä virkkeestä poistettiin sana ”vakavimpana”.

Perustelujen 72. kappaleen toiseen virkkeeseen lisättiin sanat ”ja muista intresseistä”.

Perustelujen 82. kappaleen ensimmäisestä virkkeeseen lisättiin sanat ”ja intressien” ja virkkeestä poistettiin sana ”saatavuuden”.

Perustelujen 88. kappaleen jälkeen lisättiin uusi kappale: ”Talousvaliokunta toteaa, että hallituksen esityksen tarkoituksena on vahvistaa myös ympäristönsuojeluintressin turvaamista. Lain tarkoitusta koskevaan säännökseen on lisätty viittaukset luonnon monimuotoisuuteen sekä luonnonvarojen kestävään ja säästävään käyttöön. ”

Perustelujen 92. kappaleen loppuun lisättiin virke: ”Selvityksessä tuotiin esille myös kaivosten pohjarakenteiden kestävyyden parantamisen tarpeellisuus.”

Perustelujen 97. kappaleen loppuun lisättiin virkkeet: ”Kaivostoimintaa liittyy myös ristikkäisiä intressejä, jotka luovat yhteensovittamisen painetta ja jotka on osaltaan huomioitava. Valtaustyyppistä lainsäädännöllistä rakennetta on arvioitu valiokunnan aiemmassa mietinnössä (TaVM 7/2022 vp - KAA 7/2019 vp). ”

Perustelujen 101. kappaleen 4. virkkeen loppuun lisättiin sanat ”mutta myös onnistuneita esimerkkejä on”.

Perustelujen 101. kappaleen jälkeen lisättiin uusi kappale: ”Tämä edellyttää myös ympäristövaikutusten huomioimista ja jätteiden käsittelyn toteuttumista nykyistä paremmin. Talousvaliokunta on myös aiemmassa mietinnössään (TaVM 7/2020 vp - KAA 7/2019 vp) korostanut maanomistajien ja asukkaiden oikeuksien kattavampaa toteutumista, vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä ja sekä arvokkaan luonnon suojelua nykyistä lainsäädäntöä kattavammin. Talousvaliokunta on todennut, että tavoitteena tulee olla kiertotalousyhteiskunta, jossa metallit ja mineraalit otetaan tuotteista talteen ja käytetään uudelleen, niin että uutta malmia louhittaisiin mahdollisimman vähän. Talousvaliokunta korostaa myös kestävämpien, mineraalien tarvetta vähentävien materiaali-innovaatioiden kehittämisen tärkeyttä. Globaali mineraalien kasvutarve aiheuttaa luonnon monimuotoisuuden turvaamisen kanssa ilmeisiä ristiriitoja. Asiantuntijalausunnoissa on tuotu esiin, että luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet sijaitsevat usein samoilla vyöhykkeillä mineraalipotentiaalisten alueiden kanssa.”

Perustelujen 102. kappaleen loppuun lisättiin virkkeet: ”Talousvaliokunta korostaa, että arvioinnin tulee olla kattavaa. Kynnys paikallisten olosuhteiden huomioimiseen ei voi muodostua niin korkeaksi, ettei kaivoslain uudistuksen tavoitteita tosiallisesti voida saavuttaa eikä toisaalta kunnallisen itsehallinnon näkemystä kaavoituksesta kunnioittaa.”

Merkittiin, että kokous ei enää ollut päätösvaltainen.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sijoituspalvelulain ja arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain muuttamisesta sekä niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 278/2022 vp

Valiokunta kävi valmistavan keskustelun.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 a luvun 2 ja 3 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 267/2022 vp

Valiokunnan lausunto PeVL 93/2022 vp
Vastine HE 267/2022 vp TaV 08.02.2023 työ- ja elinkeinoministeriö Asiantuntijalausunto liite A 7

Valiokuntaan on saapunut kirjallinen lausunto:
- työ- ja elinkeinoministeriö, liite

Valiokunta kävi valmistavan keskustelun.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain ja finanssivalvonnasta annetun lain 3 ja 20 b §:n muuttamisesta Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain ja Finanssivalvonnasta annetun lain 3 ja 20 b §:n muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE 236/2021 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 236/2021 vp

Hallituksen esitys HE 323/2022 vp
Valiokunnan lausunto LaVL 7/2022 vp
Valiokunnan lausunto PeVL 21/2022 vp
Valiokunnan lausunto HaVL 11/2022 vp
Vastine HE 236/2021 vp TaV 08.02.2023 valtiovarainministeriö Asiantuntijalausunto liite A 8
Asiantuntijalausunto HE 236/2021 vp TaV 08.02.2023 Etelä-Suomen aluehallintovirasto Asiantuntijalausunto liite B 8
Asiantuntijalausunto HE 236/2021 vp TaV 08.02.2023 Monikulttuurijärjestöjen yhteistyöverkosto Moniheli ry Asiantuntijalausunto liite C 8

Valiokuntaan ovat saapuneet kirjalliset lausunnot:
- valtiovarainministeriö, liite
- Etelä-Suomen aluehallintovirasto, liite
- Monikulttuurijärjestöjen yhteistyöverkosto Moniheli ry, liite

9. Ilmastovuosikertomus 2022

Kertomus K 24/2022 vp

Asiantuntijalausunto K 24/2022 vp TaV 08.02.2023 ympäristöneuvos Magnus Cederlöf, ympäristöministeriö Asiantuntijalausunto liite A 9
Asiantuntijalausunnon liite K 24/2022 vp TaV 08.02.2023 ympäristöneuvos Magnus Cederlöf, ympäristöministeriö Asiantuntijalausunto liite B 9 / esitys /
Asiantuntijalausunto K 24/2022 vp TaV 08.02.2023 johtava asiantuntija Bettina Lemström, työ- ja elinkeinoministeriö Asiantuntijalausunto liite C 9
Asiantuntijalausunto K 24/2022 vp TaV 08.02.2023 liikenneneuvos Saara Jääskeläinen, liikenne- ja viestintäministeriö Asiantuntijalausunto liite D 9
Asiantuntijalausunnon liite K 24/2022 vp TaV 08.02.2023 liikenneneuvos Saara Jääskeläinen, liikenne- ja viestintäministeriö Asiantuntijalausunto liite E 9 / esitys /

Asiantuntijalausunto K 24/2022 vp TaV 08.02.2023 luonnonvaraneuvos Heikki Granholm, maa- ja metsätalousministeriö Asiantuntijalausunto liite F 9
Asiantuntijalausunto K 24/2022 vp TaV 08.02.2023 puheenjohtaja Markku Ollikainen, Suomen ilmastopaneeli Asiantuntijalausunto liite G 9
Asiantuntijalausunnon liite K 24/2022 vp TaV 08.02.2023 puheenjohtaja Markku Ollikainen, Suomen ilmastopaneeli Asiantuntijalausunto liite H 9 / esitys /
Asiantuntijalausunto K 24/2022 vp TaV 08.02.2023 Research Team Leader Tiina Koljonen, Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy Asiantuntijalausunto liite I 9
Asiantuntijalausunnon liite K 24/2022 vp TaV 08.02.2023 Research Team Leader Tiina Koljonen, Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy Asiantuntijalausunto liite J 9 / esitys /
Asiantuntijalausunto K 24/2022 vp TaV 08.02.2023 kehitysjohtaja Juha Turkki, Climate Leadership Coalition ry Asiantuntijalausunto liite K 9
Asiantuntijalausunto K 24/2022 vp TaV 08.02.2023 johtava asiantuntija Janne Peljo, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry Asiantuntijalausunto liite L 9 / esitys /
Asiantuntijalausunnon liite K 24/2022 vp TaV 08.02.2023 johtava asiantuntija Janne Peljo, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry Asiantuntijalausunto liite M 9
Asiantuntijalausunto K 24/2022 vp TaV 08.02.2023 asiantuntija Tuuli Hietaniemi, Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra Asiantuntijalausunto liite N 9
Asiantuntijalausunnon liite K 24/2022 vp TaV 08.02.2023 asiantuntija Tuuli Hietaniemi, Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra Asiantuntijalausunto liite O 9 / esitys /
Asiantuntijalausunto K 24/2022 vp TaV 08.02.2023 Suomen luonnonsuojeluliitto ry Asiantuntijalausunto liite P 9
Asiantuntijalausunto K 24/2022 vp TaV 08.02.2023 Kansalaisjärjestöjen ilmastorahoitusryhmä Asiantuntijalausunto liite Q 9

Valiokunnassa olivat kuultavina:
- ympäristöneuvos Magnus Cederlöf, ympäristöministeriö, liite
- johtava asiantuntija Bettina Lemström, työ- ja elinkeinoministeriö, liite
- liikenneneuvos Saara Jääskeläinen, liikenne- ja viestintäministeriö, liite
- luonnonvaraneuvos Heikki Granholm, maa- ja metsätalousministeriö, liite
- puheenjohtaja Markku Ollikainen, Suomen ilmastopaneeli, liite
- Research Team Leader Tiina Koljonen, Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy, liite
- kehitysjohtaja Juha Turkki, Climate Leadership Coalition ry, liite
- johtava asiantuntija Janne Peljo, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry, liite
- asiantuntija Tuuli Hietaniemi, Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra, liite

Valiokuntaan ovat saapuneet kirjalliset lausunnot:
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry, liite
- Kansalaisjärjestöjen ilmastorahoitusryhmä, liite

10. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

11. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on torstaina 9.2.2023 klo 12.00.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Johanna Rihto-Kekkonen

Valiokuntaneuvos Lauri Tenhunen